

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавська державна аграрна академія

Кафедра бухгалтерського обліку

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ
ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*присвячена пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-
конференції*



ПОЛТАВА 2018

спрощує систему нормування, планування, обліку і контролю (відсутність складних розрахунків при розподілі постійних витрат);

- система забезпечує можливість швидко переорієнтувати виробництво у відповідь на зміну умов ринку;

- система дає можливість сконцентрувати увагу на зміні маржинального доходу за видами продукції задля виявлення найбільш рентабельних видів, щоб перейти на їх випуск;

- безпосередній вплив на встановлення цін на продукцію;

- стимулювання продуктивності різних сегментів діяльності.

Основними недоліками системи «директ-кошту» є:

- труднощі у поділі на постійні й змінні витрати (значна частина напівзмінних витрат може розподілятися по-різному, що позначається на фінансових результатах);

- при використанні демпінгу (встановлення цін нижче ринкових, а інколи нижче собівартості з метою закріплення позицій на ринку, або витіснення конкурентів) виникає небезпека, не покриття маржинальним доходом постійних витрат, що призводить до потрапляння підприємства у зону збитковості;

- не рекомендується вітчизняним законодавством для складання фінансової звітності та оподаткування.

Отже, вибір системи обліку виробничих витрат залежить від мети, яку ставить керівництво, якщо має місце лише орієнтація на виробництво й основна мета діяльності підприємства – удосконалення калькулювання та контролю витрат, то обирається метод обчислення повних витрат. Якщо ключовим є прийняття управлінських рішень, орієнтація на ринок, то застосовують метод калькулювання неповних витрат.

Список використаних джерел:

1. Нападовська Л. В. Управлінський облік / Л. В. Нападовська : [підручник] для студентів вищ. навч. закл. – К. : Книга, 2014. – 544 с.

2. Голов С. Ф. Управлінський облік / С. Ф. Голов [підручник]. – К. : Лібра, 2016. – 704 с.

3. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік / Бутинець Ф. Ф., Чижевська Л. В., Герасимчук Н. В. – Житомир : ПП «Рута», 2013. – 445 с.

Ю.А. Верига, к.е.н., професор,

професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,

Н.О. Кулявець, асистент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

НЕОБОРОТНІ АКТИВИ УТРИМУВАНІ ДЛЯ ПРОДАЖУ ТА ГРУПИ ВИБУТТЯ: ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИДІЛЕННЯ У БАЛАНСІ ОКРЕМИМ РОЗДІЛОМ

В умовах нестабільності економіки і періодичної кризи підприємства зобов'язані реагувати на постійні зміни в економіці, запроваджувати нові види продукції, які б постійно задовольняли попит споживачів. В таких умовах у

підприємства можуть бути зайві необоротні активи, які не використовуються у виробничому процесі та які доцільно продавати.

Така ситуація стосується не тільки підприємств України, але й зарубіжних країн. Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку було запроваджено Міжнародний стандарт фінансової звітності 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність», який вперше розкрив поняття і методику їх обліку та відображення у звітності.

Інтеграція України в європейську спільноту вимагає адекватних змін і в системі ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Відповідно, Міністерство фінансів України розробило та затвердило Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу та припинена діяльність», (2003р.), а в Плані рахунків бухгалтерського обліку субрахунків 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу» та формі 1 «Баланс», відповідно в активі і в пасиві передбачено окремі розділи. Ці питання є предметом наукових досліджень і висвітлювались у роботах таких науковців: Гнилицької Л.В., Задорожнього З.В., Крупки Я.Д., Максименко А.В., Пархоменко В.М., Степаненко О.І., Чернищенко Я.Г., Чистякової Л.І. та інших.

Так, Задорожній З.В., підтримуючи створення таких груп необоротних активів, зазначає що не слід копіювати Міжнародні стандарти фінансової звітності, а більше приділяти уваги практиці, яка є у вітчизняному бухгалтерському обліку [1].

В публікації Чернищенко Я.Г., Степаненко О.І. приділяється увага парадоксам, які виникають при відображенні інформації про необоротні активи, утримувані для продажу у фінансовій звітності відповідно до видів діяльності суб'єктів господарювання [2].

Чистякова Л.І. слушно зазначає про необхідність чіткого тлумачення економічної сутності «необоротних активів, утримуваних для продажу» і передбачає перейменування їх, відповідно до МСФЗ на «непоточні активи» [3].

Однак, на наш погляд перейменування цього виду активів на «непоточні активи» потребує внесення змін й до назви I розділу активу форми №1 «Баланс», що, на наш погляд, є недоцільним тому, що в Україні ці види активів традиційно називаються необоротними активами.

Аналізуючи публікації інших науковців слід зазначити, що в них не розкрито які конкретно види необоротних активів підлягають переведенню до необоротних активів, утримуваних для продажу, а також які підготовчі роботи повинні бути проведені на підприємстві при їх переведенні до складу оборотних активів.

За МСФЗ 5 та П(СБО 27 (р.ІІ, п.6, абз.2) на необоротні активи, утримувані для продажу, у тому числі необоротні активи, що входять до групи вибуття, амортизація не нараховується [4].

Розглядаючи структуру першого розділу активу балансу слід зазначити що до необоротних активів утримуваних для продажу можуть бути переведені:

- нематеріальні активи;
- основні засоби;

- інші необоротні матеріальні активи;
- інвестиційна нерухомість та довгострокові біологічні активи, які оцінюються за первісною вартістю;
- гудвіл.

За зазначеними видами необоротних активів амортизація нараховується. А за таким видом необоротних активів, як незавершені капітальні інвестиції амортизація не нараховується.

Пропонуємо таке визначення «Необоротні активи, утримувані для продажу – це нематеріальні та матеріальні необоротні активи, що не використовуються для ведення власного бізнесу, можуть бути виокремлені із відповідних груп і призначені тільки для продажу протягом 12 місяців після звітного періоду».

Перш ніж здійснити перекласифікацію необоротних активів у необоротні активи, утримувані для продажу, необхідно провести наступні роботи:

- дослідити попит на вид активу, який планується перевести до складу необоротних активів, утримуваних для продажу;
- провести оцінку активу;
- скласти план продажу цього активу, який відповідно до вимог стандартів повинен бути реалізований протягом 12 місяців після звітного періоду;
- розробити програму щодо пошуку покупця для виконання плану продажу активу;
- здійснювати активні дії просування активу на ринку продаж (подання оголошень у ЗМІ) за помірною ціною, з урахуванням його поточної справедливої вартості

Лише після проведення зазначених дій необоротний актив можна переводити до складу необоротних активів, призначених для продажу і відповідно припинити нарахування амортизації та відобразити у балансі.

Нами протягом трьох років вивчено баланси понад 300 суб'єктів господарювання і лише у одного суб'єкта господарювання в третьому розділі активу балансу були зазначені необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття.

Отже, суб'єкти господарювання ігнорують вимоги П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу та припинена діяльність» та здійснюють реалізацію необоротних активів, відображаючи її на тих балансових рахунків на яких вони обліковуються. Це дає підставу запропонувати перевести ці види активів до переліку рекомендованих вписуваних статей балансу, оскільки немає сенсу виокремлювати їх в окремі розділи цієї форми звітності.

Список використаних джерел:

1. Задорожній З.В. Проблемні питання обліку руху матеріальних необоротних активів / З.В. Задорожній // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. - №10. – С. 12-16.
2. Чернишенко Я.Г. Проблеми узгодженості інформації про необоротні

активи утримувані для продажу в обліку та фінансовій звітності / Я.Г. Чернишенко, О.І. Степаненко // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства». – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 308с. – С.283-284.

3. Чистякова Л.І. Облік необоротних активів, утримуваних для продажу та груп вибуття / Л.І. Чистякова // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право №1 (72), 2014. – С. 170-174.

4. Міжнародний стандарт фінансової звітності 5 (МСФЗ 5) «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»; Стандарт, Міжнародний документ від 30.06.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_023

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу та припинена діяльність» : Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 617 від 07.11.2003р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03>

Ю. М. Грибовська, к.е.н., доцент
доцент кафедри бухгалтерського обліку
Полтавська державна аграрна академія

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ КАПІТАЛЬНИХ ВКЛАДЕНЬ ТА КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Управління інвестиційною діяльністю потребує уточнення і застосування однозначного визначення термінів «капітальні вкладення» та «капітальні інвестиції». Визначення вказаних термінів, подані у нормативних документах, словниках, підручниках, навчальних посібниках, суттєво відрізняються.

Згідно з п. 14.1.81 Податкового кодексу України капітальні інвестиції – це господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації відповідно до норм Кодексу [4].

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиції, що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік, здійснюються у формі капітальних вкладень [3].

Бондар М. І. пропонує вживати термін «капітальні вкладення» як внутрішнє поняття формування структури активів, які можуть здійснюватися як за рахунок зовнішніх джерел – інвестицій, позик, кредитів, так і за рахунок внутрішніх – власних оборотних засобів, джерелом поповнення яких є прибуток. Так буде забезпечена взаємодія з зовнішнім поняттям інвестиції, що передбачає фінансовий або у вигляді інших активів потік, який надходить на підприємство з зовнішніх джерел і завдяки цьому приносить дохід інвестору [1, с. 28].

Більшість провідних учених-економістів використовують термін